

ආර්ථික විද්‍යාව

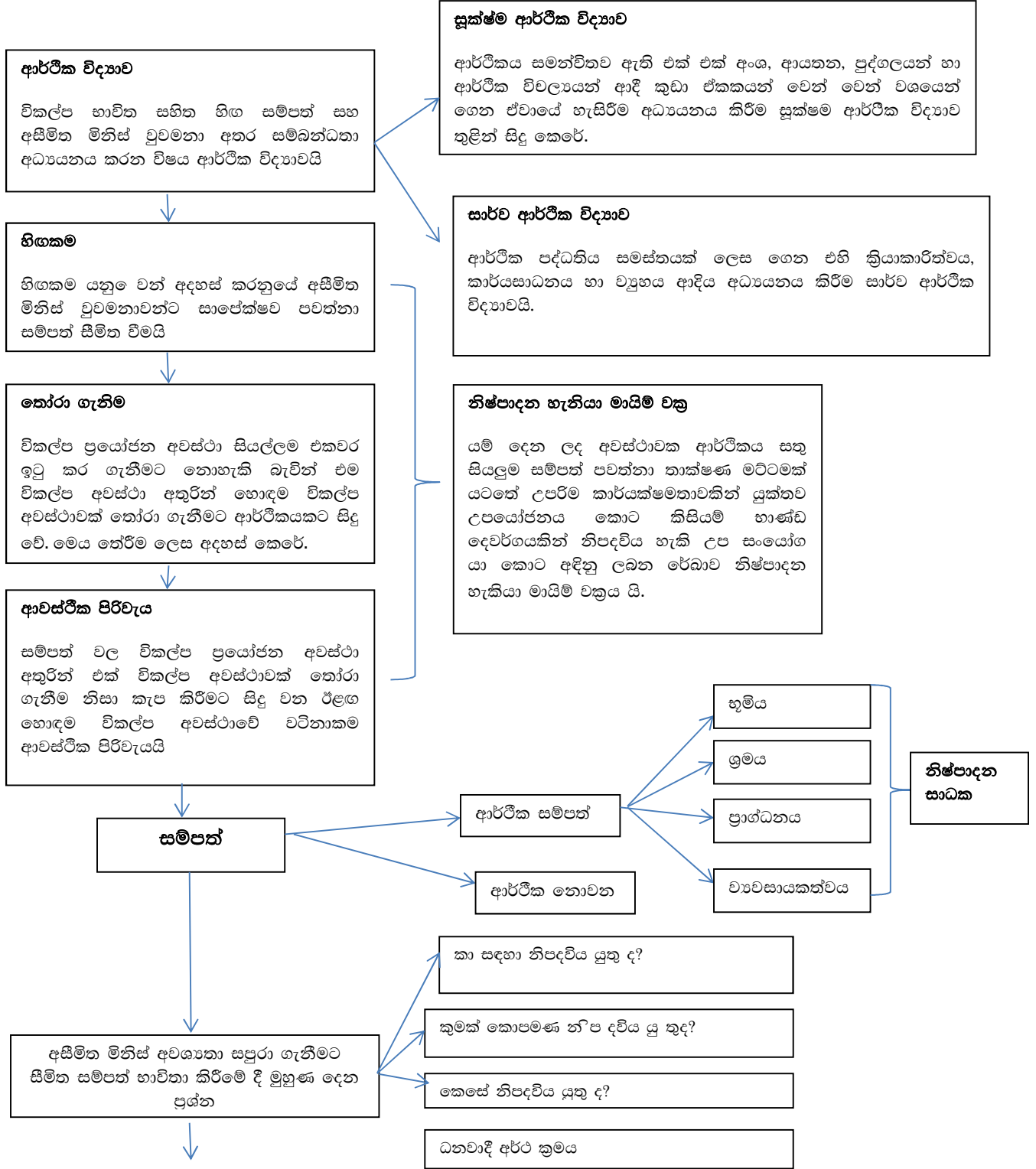
[103]

පරිච්ඡේද 01,03,04,05 සඳහා අතිරේකය

ව්‍යාපාර පරිසරයට අදාළ ආර්ථික සංකල්ප හා ආර්ථික පද්ධති නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ හැසිරීම හා විවිධ වෙළෙඳපොළ ව්‍යුහයන්වල ජාතික ගිණුම්කරණය සහ රජයේ කාර්යභාරයල මූල්‍ය පද්ධතිය, මුදල් හා සාමාන්‍ය මිල මට්ටම්

2020-2025 විෂය නිර්දේශයේ ස්ව අධ්‍යයන පොතේ ප්‍රථම මුද්‍රණය සඳහා අදාළ වේ.

Summary

ආර්ථික විද්‍යාව
 විකල්ප භාවිත සහිත හිඟ සම්පත් සහ අසීමිත මිනිස් චුළුමනා අතර සම්බන්ධතා අධ්‍යයනය කරන විෂය ආර්ථික විද්‍යාවයි.

සමාජමය ආර්ථික විද්‍යාව
 ආර්ථිකය සමන්විතව ඇති එක් එක් අංශ, ආයතන, පුද්ගලයන් හා ආර්ථික විචල්‍යයන් ආදී කුඩා ඒකකයන් වෙන් වෙන් වශයෙන් ගෙන ඒවායේ හැසිරීම අධ්‍යයනය කිරීම සමාජමය ආර්ථික විද්‍යාව තුළින් සිදු කෙරේ.

හිඟකම
 හිඟකම යනු වත් අදහස් කරනුයේ අසීමිත මිනිස් චුළුමනාවන්ට සාපේක්ෂව පවත්නා සම්පත් සීමිත වීමයි.

සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාව
 ආර්ථික පද්ධතිය සමස්තයක් ලෙස ගෙන එහි ක්‍රියාකාරිත්වය, කාර්යසාධනය හා ව්‍යුහය ආදිය අධ්‍යයනය කිරීම සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාවයි.

තෝරා ගැනීම
 විකල්ප ප්‍රයෝජන අවස්ථා සියල්ලම එකවර ඉටු කර ගැනීමට නොහැකි බැවින් එම විකල්ප අවස්ථා අතුරින් හොඳම විකල්ප අවස්ථාවක් තෝරා ගැනීමට ආර්ථිකයකට සිදු වේ. මෙය තේරීම ලෙස අදහස් කෙරේ.

නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍ර
 යම් දෙන ලද අවස්ථාවක ආර්ථිකය සතු සියලුම සම්පත් පවත්නා තාක්ෂණ මට්ටමක් යටතේ උපරිම කාර්යක්ෂමතාවකින් යුක්තව උපයෝජනය කොට කිසියම් භාණ්ඩ දෙවර්ගයකින් නිපදවිය හැකි උප සංයෝග යා කොට අදිනු ලබන රේඛාව නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රය යි.

ආවස්ථික පිරිවැය
 සම්පත් වල විකල්ප ප්‍රයෝජන අවස්ථා අතුරින් එක් විකල්ප අවස්ථාවක් තෝරා ගැනීම නිසා කැප කිරීමට සිදු වන ඊළඟ හොඳම විකල්ප අවස්ථාවේ වටිනාකම ආවස්ථික පිරිවැයයි.

සම්පත්

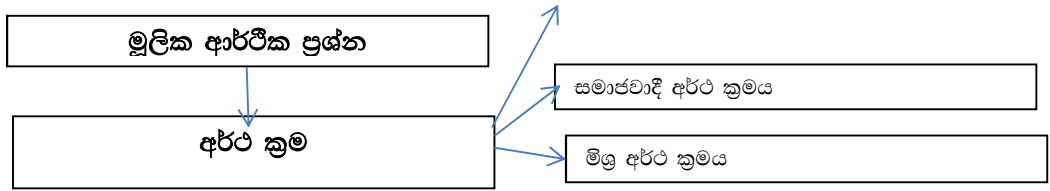
ආර්ථික සම්පත්

- භූමිය
- ශ්‍රමය
- ප්‍රාග්ධනය
- ව්‍යවසායකත්වය

නිෂ්පාදන සාධක

අසීමිත මිනිස් අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට සීමිත සම්පත් භාවිතා කිරීමේ දී මුහුණ දෙන ප්‍රශ්න

- කා සඳහා නිපදවිය යුතු ද?
- කුමක් කොපමණ නිපදවිය යුතු ද?
- කෙසේ නිපදවිය යුතු ද?
- ධනවාදී අර්ථ ක්‍රමය

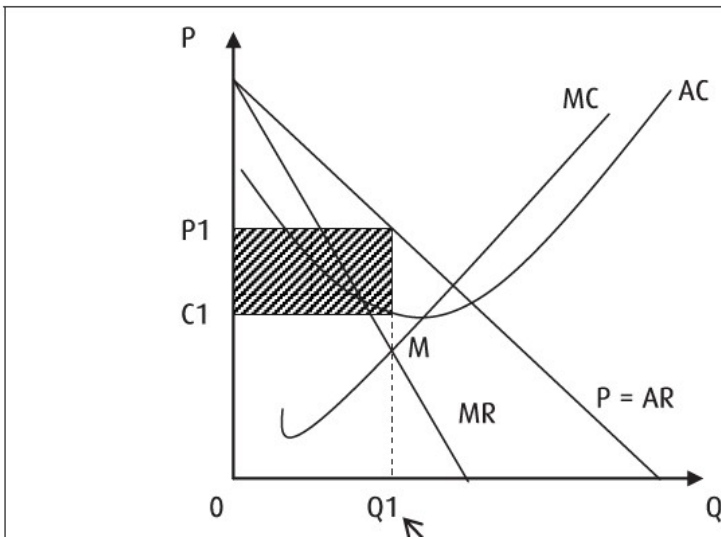

ඒකාධිකාරී ආයතනයක ඉල්ලුම් වක්‍රය

ඒකාධිකාරී ආයතනයක ඉල්ලුම් වක්‍රය එම කර්මාන්තයේදී ඉල්ලුම් වක්‍රයට සමාන සිටි දකුණට පහළට බැවුම් වන එකකි. එයට හේතුව වන්නේ ආයතනයේ අභිමතයකින් වැඩිකර ගැනීමට නම්, සියලුම ඒකක වලට අදාළ මිල අඩුකළ යුතු වූණු තරඟකාරී ආයතනයක එකම මිලක් යටතේ අලෙවිය වැඩිකර ගත හැකි අයහාර වක්‍රය (MR) අදාළ මිල යටතේ තිරස් අක්ෂයට සමාන්තරව ඇදිය හැකිය. ආයතනයක් නිෂ්පාදනය කරන භාණ්ඩයේ අලෙවිය වැඩිකර ගැනීමට මිල ආන්තික අයහාරය ක්‍රමයෙන් අඩුවේ. එමනිසා ආන්තික අයහාරය සාමාන්‍ය අගයක් ගනී.

ඒකාධිකාරයේ ලාභ උපරිම කරන සමතුලිතය

ඒකාධිකාරයේ ලාභ උපරිම කරන සමතුලිතය හඳුනා ගැනීමට සඳහා වූණු ආන්තික ආදායම් සහ ආන්තික පිරිවැය වක්‍ර සැලකිල්ලට ගත යුතුය. ඒකාධිකාර කරන සමතුලිතය $MR = MC$ ලක්ෂ්‍යයේ දී ළඟා වේ.

ඒකාධිකාරයේ දිගු කාලීන සමතුලිතය

පූර්ණ තරඟයේදී මෙන්ම ඒකාධිකාරයේදීත්, ආර්ථික ලාභ සහ අලාභ වෙළඳපොළ වෙළඳපොළෙන් පිටවීමට පෙළඹවීම් ඇති කරන සංඥා වේ. එනමුත් පූර්ණ තරඟක මෙන් නොව, ඒකාධිකාරී වෙළඳපොළට පිරිසීමට බාධා ඇත.

එබැවින්, දිගු කාලීන සමතුලිතයේදී ආර්ථික ලාභ ලැබීමේ හැකියාවක් ඒකාධිකාරීකාරීව, ඒකාධිකාරයක් ව්‍යාපාරික කටයුතුවල රැඳී සිටිනුයේ, හොඳම නිෂ්පාදනය කරමින්, ලාභයක් (හෝ අඩු තරමින් නිෂ්පාදන පිරිවැය ආවරණය ක

පූර්ණ තරඟකාරී වෙළෙඳපොළක දිගුකාලීන සමතුලිතය

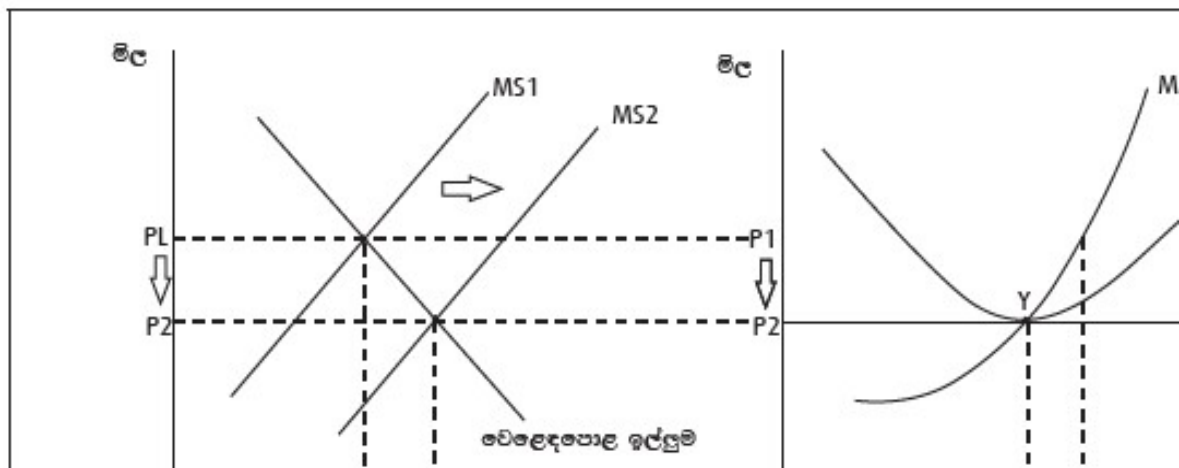
පූර්ණ තරඟකාරී වෙළෙඳපොළක දිගු කාලීන සමතුලිතය තීරණය කරන ප්‍රධාන වෙළෙඳපොළට පිවිසීමට ඉන් පිටවයාමටත් ඇති හැකියාවයි. කෙටි කාලීන සමතුලිතය වල විවිධ ආර්ථික ලාභ මට්ටම් පැවතිය හැකිය. එවැනි ආර්ථික ලාභ සහ අලුත් පිවිසෙන්නන්ට සහ පිටව යන්නන්ට සංඥා සපයයි.

කෙටි කාලීන සමතුලිතයේදී ආයතනයක් ආර්ථික ලාභ ලබයි නම්, එය වෙළෙඳපොළට පිවිසීමට පෙළඹවීමක් කරනු ඇත. එහි ප්‍රතිඵලය වෙළෙඳපොළේ යැම වන අතර සමතුලිත මිල පහළ යැවීමට තුඩු දේ. ඒ නිසා, ආර්ථික ලාභ පවා ආර්ථික ලාභ ශුන්‍ය වනතුරු අලුත් ආයතන වෙළෙඳපොළට එක් වේ.

අනෙක් අතට, කෙටි කාලීනව ආයතනය ආර්ථික අලාභ ලබයි නම්, ඇතැම් අය

එමනිසා, දිගුකාලීන සමතුලිතයේ දී පූර්ණ තරඟකාරී වෙළෙඳපොළෙහි ආයතන ලැබීමක් හෝ ආර්ථික අලාභ විදීමක් හෝ නොකරයි. එයින් අදහස් වන්නේ දිගු කාලීනව ආයතන සංඛ්‍යාව ස්ථාවර වීමයි.

සමතුලිත ආයතන ප්‍රමාණය ලබා ගැනීම සඳහා පහත පරිදි.

3 වන පරිච්ඡේදය - ් පිටු අංක 84

වෙළෙඳපොළේ ස්වරූපය	ආයතන සංඛ්‍යාව	කර්මාන්තය ප්‍රවේශ වීම	නිෂ්පාදිතයේ ස්වභාවය	නිදසුන	ආයතනය මුහුණ දෙන ඉල්ලුම් වක්‍රය
පූර්ණ තරගය	අතිවිශාල වේ.	බාධා රහිත වේ.	සමජාතිය භාණ්ඩයකි.	වී බඩඉරිගු, වට්ටක්කා කරට්, ආසන්න ලක්ෂණ ඇති	නිරස් අක්ෂයට සමාන්තර වේ. ආයතනය මිල ගනුවෙකි.
ඒකාධිකාරය	එක් ආයතනයක් පමණි.	බාධා සහිත වේ.	සුවිශේෂ වූවකි.	දුම්රිය සේවා, ජල සම්පාදනය, විදුලි බල සැපයීම,	පහළට බෑවුම් වේ. ආයතනයට මිල කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් කළ හැකි ය.
ඒකාධිකාරී තරගය	විශාල වේ.	බාධා රහිත වේ.	ප්‍රභේදනය වූවකි.	ආපන ශාලා, සිල්ලර කඩ, බාබර් සාප්පු	පහළට බෑවුම් වේ. එහෙත් සාපේක්ෂ වශයෙන් නම්‍යතාව වැඩි ය. මිල කෙරෙහි බලපෑම් කළ හැකි ය.
කතිපයාධිකාරය	අතලොස්සකි.	බාධාකාරී වේ.	ප්‍රභේදනය වූ හෝ ප්‍රභේදනය නොවූ හෝ ඒවා වේ.	පුවත් පත්. රූපවාහිනී සේවා, ගෑස්, වාණිජ බැංකු	පහළට බෑවුම් වේ. සාපේක්ෂ වශයෙන් අනම්‍ය වේ. එහෙත් මිල කෙරෙහි නිරන්තරයෙන් දක්වන ප්‍රතිචාර මත රඳා පවතී.

නිෂ්පාදන පිරිවැය

නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් තුළදී යොදා ගනු ලබන සියලුම යෙදවුම් හෙවත් නිෂ්පාදන සාධක වල මූල්‍යමය වටිනාකම නිෂ්පාදන පිරිවැය ලෙස හැඳින්වේ.

ආර්ථික පිරිවැය

නිෂ්පාදනය කරන නිමවූම වල විවිධ මට්ටම් වල අවම පිරිවැය , පරිවැය වක්‍ර වලින් පෙන්වුම් කෙරේ

නිෂ්පාදන පිරිවැය

නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් තුළදී යොදා ගනු ලබන සියලුම යෙදවුම් හෙවත් නිෂ්පාදන සාධක වල මූල්‍යමය වටිනාකම නිෂ්පාදන පිරිවැය ලෙස හැඳින්වේ.

නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය

කෙටි කාලය

නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා යොදා ගැනෙන ඇතැම් යෙදවුම් (අවම වශයෙන් එක් සාධකයක් වත්) වෙනස් කළ නොහැකි කාලපරිච්ඡේදය කෙටි කාලය නම් වේ.

දිගු කාලය

නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට අදාළ සියලුම යෙදවුම් වෙනස් කිරීමට ප්‍රමාණවත් කාලය දිගු කාලය යයි

සෘජු පිරිවැය

වක්‍ර පිරිවැය

ස්ථාවර යෙදවුම්

විචල්‍ය යෙදවුම්

විචල්‍ය යෙදවුම්

කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන පිරිවැය

කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ විවලය සාධක හා ස්ථාවර සාධක ලෙස වර්ග දෙකක් පවතී. එනම් මුළු ස්ථාවර පිරිවැය සහ මුළු විවලය පිරිවැය යි. මෙම පිරිවැයන් දෙකෙහි එකතුව කෙටි කාලීන මුළු පිරිවැය ලෙස හැඳින්වේ.

කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන පිරිවැය

දිගු කාලීන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී සියලුම යෙදවුම් විවලයය යෙදවුම් වේ.

- සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය
- සාමාන්‍ය විවලය පිරිවැය
- සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය
- ආන්තික පිරිවැය

- පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්
- පරිමාණානුකූල නොපිරිමැසුම්
- ස්ථාවර පරිමාණානුකූල ඵල

පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්

දිගු කාලයේ දී නිෂ්පාදන ආයතනයක් නිෂ්පාදන ප්‍රසාරණය කිරීමේ දී ආයතනයේ සාමාන්‍ය පිරිවැය පහළ බැසීමයි. ඒ අනුව ආයතනයේ ධාරිතාව පුළුල් කිරීමත් සමගම නිෂ්පාදන සාධක වල කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ යෑමත් , නිෂ්පාදන යෙදවුම් වල මිල පහළ වැටීමත් නිසා අත්පත් කර ගත හැකි මූල්‍ය ප්‍රතිලාභයක් ලෙස පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් හැඳින්විය හැකිය.

අභ්‍යන්තර පිරිමැසුම්

ආයතනය ඇතුළත සිදුවන ක්‍රියාවලීන් හේතුකොටගෙන ආයතනයේ දිගු කාලීන පිරිවැය ඒකක පිරිවැය අඩු වීම

බාහිර පිරිමැසුම්

ආයතනයෙන් බැහැර කර්මාන්තය ආශ්‍රිතව හෝ ඒ හා සම්බන්ධිත වෙනත් කර්මාන්තයක හට ගන්නා වෙනස්කම් නිසා හෝ සම්පූර්ණ කර්මාන්තයේම වර්ධනය නිසා හෝ ආයතනයේ දිගු කාලීන ඒකක පිරිවැය අඩු වීම

තාක්ෂණික පිරිමැසුම් - විශාල හා වඩාත් විශේෂීකරණය වූ යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිතය අභ්‍යන්තර යටපත් කළ හැක පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් මාන

වාණිජ හෝ අලෙවිකරණ පිරිමැසුම් - මිලදී ගැනීමේ පිරිමැසුම් , තොග රඳවා ගැනීම වඩාත් කාර්යක්ෂම වීම , බෙදාහැරීමේ හා ප්‍රචාරණ පිරිවැයේ ඉතිරි කර ගැනීම , ක්ෂේත්‍ර බඳ්ධ පතිලාභ

ආයතනික පිරිමැසුම් - මධ්‍යගත කිරීම තුළින් පිරිවැය අඩු කර ගත හැකිය , කළමනාකරණය වඩාත් කාර්යක්ෂමව පවත්වා ගත හැකිය , විශේෂඥ කාර්ය මණ්ඩලය මුදල් ඉතිරි කර ගනු ලබයි

මූල්‍ය පිරිමැසුම් - වඩා යහපත් වත්කම් පිරිවැටුම් අනුපාතයක් පවත්වා ගැනීම සුගම මූල්‍යයනය

විශාල පුහුණු කම්කරුවන් පිරිසක් නිර්මාණය - නව ප්‍රවේශයන් පුහුණු කිරීම සඳහා අධ්‍යාපනික සේවා හඳුන්වා දිය හැකිය. මෙමගින් ව්‍යාපාර ආයතන වල පුහුණු කිරීමේ පිරිවැය අවම වේ

විශේෂඥ උපකාරික කර්මාන්තයන් උපාංග සැපයීම - නිමවුම් ප්‍රවාහනය කිරීමට අතුරු ඵල වෙළඳමේ කිරීමට විශේෂඥ සේවා සැපයීමට ආදිය

පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්

ආයතනය උපරිම කාර්යක්ෂම පරිමාණයද අභිබවා නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමේදී අකාර්යක්ෂමතා අත්විඳීමට පටන් ගන්නා අතර මෙය සාමාන්‍ය පිරිවැය ඉහළ යාමට ද හේතු වේ

අභ්‍යන්තර නොපිරිමැසුම්

ආයතනය ඇතුළත සිදුවන ක්‍රියාවලීන් හෙතෙමට ගෙන ආයතනයේ දිගු කාලීන පිරිවැය ඒකක පිරිවැය ඉහළ යාම

භාහිර නොපිරිමැසුම්

ආයතනයෙන් බැහැරව හටගන්නා වෙනස්කම් නිසා ආයතනයේ දිගු කාලීන ඒකක පිරිවැය ඉහළ යාම

රජයේ සහාය -විශාල ප්‍රමාණයෙන් රැකියා සහ අපනයන ඉපයීම් ලබා දෙන කර්මාන්ත සඳහා රජයේ සහය ලැබිය හැකිය

තොරතුරු සන්නිවේදනය කර ගැනීම හා උපදෙස් සැපයීම දුෂ්කර විය හැකිය

විධාන දීමේ ජාලය අධික ලෙස විශාල විය හැකි අතර කළමනාකරණය ඉතා දුරස්ත විය හැක මෙහෙයුම් කටයුතු වල පාලනය අහිමි වීම

සේවකයන් අතර විත්ත දෛර්යය සහ අභිරේණය පිරිහීමට ලක්විය හැකිය

විවිධ අරමුණු ඇති විවිධ දෙපාර්තමේන්තු අතර ගැටුම්කාරී තත්වයන්ද හට ගත හැකිය

නිල තත්ත්වවාදය / නිලධාරිවාදය ඉහළ යා හැකිය

කර්මාන්තය වර්ධනය වීමත් සමගම එහි බලපෑම කර්මාන්තයේ සියලුම ව්‍යාපාර ආයතන වලට අත්විඳීමට සිදු වේ

පරිසර දූෂණය නිසා අමතර පිරිවැයක් හෝ දඩයක් ගෙවීමට සිදු වේ

අය වැය හිඟය හා මූල්‍යනය කරන ආකාර

ඉදිරි වර්ෂයක් තුළ ආණ්ඩුවේ අපේක්ෂිත ආදායමට වඩා එම වර්ෂය තුළ වියදම් කිරීමට අපේක්ෂිත මුළු වියදම ඉක්මවා යන අවස්ථා පවතී. ආණ්ඩුවේ ආදායමට වඩා ආණ්ඩුවේ වියදම ඉක්මවා යන විට ඇති වන අය වැය හිඟය මූල්‍යයනය කිරීමට යොදා ගන්නා ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය වන්නේ රාජ්‍ය ණය ගැනීම වේ.

අයවැය හිඟය මූල්‍යයනය කිරීමට ණය ලබා ගන්නා ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර දෙකකි.

1. දේශීය මූලාශ්‍ර

දේශීය මූලාශ්‍ර නැවත කොටස් දෙකකි.

1.1 වෙළෙඳපොළ මූලාශ්‍ර

ආණ්ඩුව මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ තුළ පවතින මූලාශ්‍ර මගින් ණය ලබා ගැනීමක් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. දේශීය වෙළෙඳපොළ මූලාශ්‍ර නැවත කොටස් දෙකකට බෙදා වෙන් කළ හැකි ය.

1.1.1 බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබා ගන්නා ණය

මහ බැංකුව ඇතුළු වෙනත් වාණිජ බැංකු මගින් ලබා ගන්නා ණය බැංකු ක්‍රමයෙන් ලබා ගන්නා ණය හෙවත් උද්ධමනකාරී මූලාශ්‍ර මගින් ණය ලබා ගැනීම ලෙස ද හඳුන්වයි.

මහ බැංකුව ඇතුළු වාණිජ බැංකු මගින් අයවැය හිඟය පියවීමට ණය ලබා ගන්නා විට ආර්ථිකයේ මූල්‍ය ප්‍රසාරණයක් සිදු වේ.

1.1.2 බැංකු නොවන මූලාශ්‍ර මගින් ලබා ගන්නා ණය

ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව, සංවර්ධන බැංකු, රක්ෂණ සමාගම්, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල වැනි වාණිජ බැංකු නොවන ණය මැවීමේ හැකියාවක් නැති ආයතනවලින් ණය ලබා ගැනීම බැංකු නොවන ණය ලබා ගැනීම් ලෙස හඳුන්වයි. බැංකු නොවන මූලාශ්‍ර මගින් ණය ලබා ගැනීම නිසා මුදල් මැවීමක් සිදු නොවන බැවින් මුදල් සැපයුමට බලපෑමක් ඇති නොවේ. එවැනි තාවකාලික ව ලබා ගන්නා මූලාශ්‍ර කිහිපයකි.

පරිපාලන ණය
භාණ්ඩාගාර තැන්පතු (මහ බැංකු අත්තිකාරම්)
විවිධ තැන්පතු

1.2 වෙළෙඳපොළ නොවන මූලාශ්‍ර

මූල්‍ය වෙළෙඳපොළට මැදිහත් නොවී මුදල් ණයට ගැනීම වෙළෙඳපොළ නොවන මූලාශ්‍ර ලෙස හඳුන්වයි. මෙහිදී ආණ්ඩුවේ ආයතන තුළ ඇති තැන්පතු හා අතිරික්ත අරමුදල් තාවකාලිකව අය වැය හිඟය මූල්‍යයනය කිරීමට ලබා ගනී.

2. විදේශීය මූලාශ්‍ර

විදේශීය ණය හා ප්‍රදාන නිසා ද ආර්ථිකයේ මූල්‍ය ප්‍රසාරණයක් ඇති විය හැකිය. විදේශීය මූලාශ්‍ර අයවැය හිඟය මූල්‍යයනය කිරීමට යොදා ගැනීම නිසා විදේශීය වත්කම් ප්‍රමාණය ඉහළ යාමෙන් මුදල් සැපයුම කෙරෙහි ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම් ඇති කරන අතර විදේශීය ණය සහ දීමනා දේශීය මුදල් වලට පරිවර්තනය කිරීමෙන් ද ආර්ථිකයේ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම් ඇති විය හැකි ය.

අයවැය හිඟය මූල්‍යයනය කිරීම සඳහා විදේශීය මූලාශ්‍ර මගින් සම්පත් ලබා ගන්නා මූලාශ්‍ර දෙකකි.

2.1 විදේශීය ණය

වෙළෙඳපොළ නොවන මූල්‍ය ලෙස හඳුන්වයි. අයවැය හිඟය මූල්‍යයනය කිරීම සඳහා විදේශීය දීමනාවලට වඩා විදේශීය ණය වැඩි වැදගත්කමක් පවතී. අයවැය හිඟය පියවීම සඳහා විදේශීය රජයකින්, අන්තර්ජාතික මූල්‍ය ආයතනවලින් හෝ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළවලින් ලබා ගන්නා ණය විදේශීය ණය මූල්‍ය ලෙස හැඳින්වේ. මෙලෙස ලැබෙන ණය පවතින ණය කොන්දේසිවල ස්වරූපය අනුව සහනදායී ණය හා සහනදායී නොවන ණය වශයෙන් වෙන් කෙරේ. සහනදායී ණයවල දී කොන්දේසි රහිතව හෝ ඉතා අඩු පොළියක් යටතේ හෝ ණය ගෙවීමේ විරාම කාලයක් ලබා දී හෝ එම ණය ලබා දෙයි. සහනදායී නොවන ණය වාණිජ ණය ලෙසද හඳුන්වයි. ඉහළ පොළී පිරිවැයක් හා විවිධ කොන්දේසි යටතේ ලබා ගන්නා ණය සහනදායී නොවන ණය ලෙස හැඳින්විය හැකි ය.

2.2 විදේශීය දීමනා

දේශීය ණය හා විදේශීය ණය මූල්‍ය මගින් ණය ලබා ගැනීම ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට බලපාන ආකාරය රාජ්‍ය ණයවල ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක ලෙස හඳුන්වයි. අයවැය හිඟය මූල්‍යයනය කිරීමට යොදා ගන්නා ණය මූල්‍යවල ස්වභාවය මත එම ප්‍රතිවිපාක තීරණය වේ.

අයවැය හිඟය අඛණ්ඩව ඉදිරියටයාම හා රාජ්‍ය ණය ඉහළ යාම නිසා ආර්ථිකයේ අයහපත් ප්‍රතිවිපාක දෙකක් ඇති කරයි.

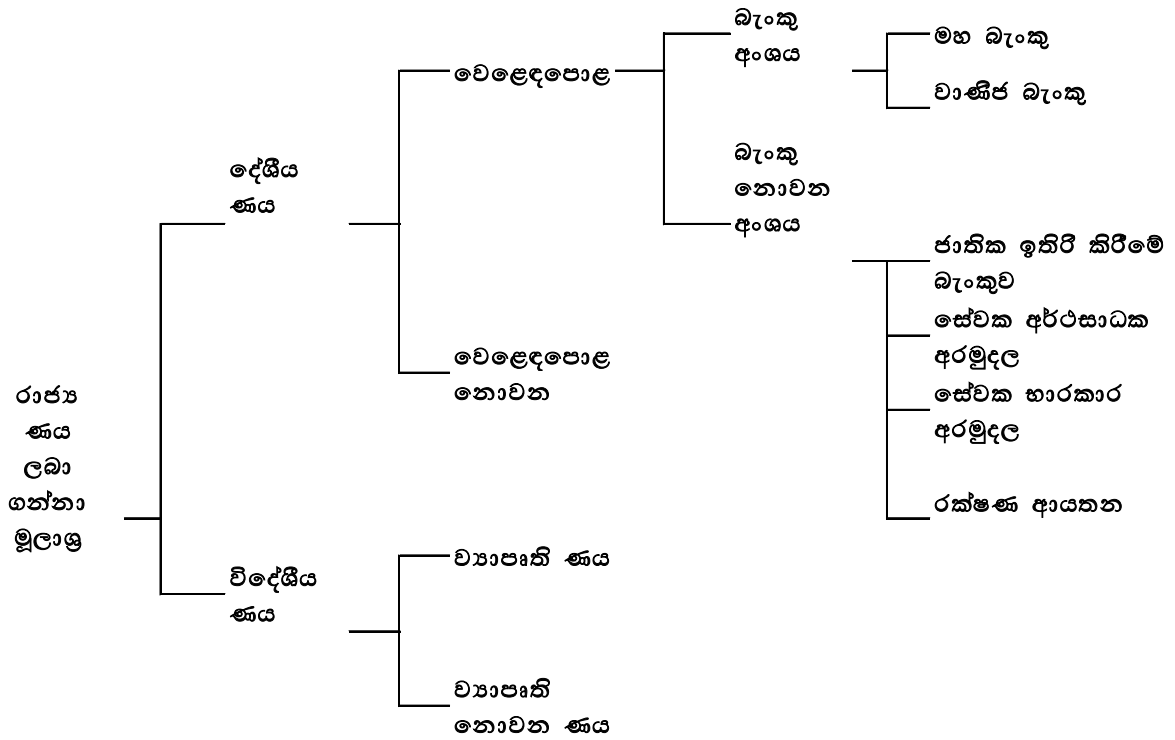
- වෙළෙඳපොළ පොළී අනුපාතිකය ඉහළ යාම
- පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජනය සඳහා දේශීය මූල්‍ය සම්පත් වල හිඟයක් ඇති වීම

-අයවැය හිඟය මූල්‍යයනය කිරීම සඳහා ආණ්ඩුව මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙන් ණය ලබා ගැනීමත් පෞද්ගලික අංශය වාණිජ බැංකුවලින් ණය ඉල්ලීමත් හේතුවෙන් ඇති වන තරගකාරී බව නිසා ණය පොළී අනුපාතිකය ඉහළ යයි. මහ බැංකුව ඇතුළු වාණිජ බැංකු මූල්‍ය මගින් ණය ලබා ගැනීම ආර්ථිකයට අයහපත් ප්‍රතිවිපාක ලබා දෙයි.

-සීමිත මූල්‍ය සම්පත් ප්‍රමාණයක් සඳහා රාජ්‍ය අංශය සහ පෞද්ගලික අංශය අතර තරගකාරී බවක් ඇති වීමෙන් පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජනය දුර්වල වේ. එවැනි අයහපත් ප්‍රතිවිපාක ඇති වන්නේ වාණිජ බැංකු හා මහ බැංකුව උද්ධමනකාරී මූල්‍ය වීම නිසා ය.

-වෙළෙඳපොළ නොවන මූල්‍ය මගින් අයවැය හිඟය මූල්‍යයනය කිරීමට ණය ලබා ගැනීමෙන් එවැනි අයහපත් ප්‍රතිවිපාක ඇති නොවේ.

උදාහරණ : රජයේ ආයතන සතුව ඇති අතිරික්ත මුදල් සංචිතයන් වර්ෂ අවසානයේ අයවැය හිඟය පියවීමට යොදා ගැනීම පරිපාලන ණය වේ. මෙමගින් මූල්‍ය ප්‍රසාරණයක් ඇති නොවන අතර උද්ධමනකාරී බලපෑම් ඇති නොවේ.

5.2.5.1 පටු මුදල් සැපයුම (M_1)

කිසියම් නිශ්චිත අවස්ථාවක දී මහජනතාව සතු ව්‍යවහාර මුදල් හා මහජනතා නමින් වාණිජ බැංකු වල ඇති ඉල්ලුම් තැන්පතු වල එකතුව පටු මුදල් ලෙස හැඳින්වේ.

$$M_1 = C_p + DD_p$$

M_1 = පටු මුදල් සැපයුම

C_p = මහජනතා සතු ව්‍යවහාර මුදල්

DD_p = මහජනතා සතු වාණිජ බැංකු වල ඇති ඉල්ලුම් තැන්පතු

5.2.5.2 පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_2)

කිසියම් නිශ්චිත අවස්ථාවක දී පටු මුදල් සැපයුම හා මහජනතාව සතු වාණිජ බැංකු වල ඇති කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු වල එකතුව පුළුල් මුදල් ලෙස හැඳින්වේ.

$$M_2 = M_1 + TSD_{CP}$$

M_2 = පුළුල් මුදල් සැපයුම

M_1 = පටු මුදල් සැපයුම

TSD_{CP} = මහජනතා සතු වාණිජ බැංකු වල කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු